

Sieger Sloot, Eva Marie de Waal

Sociaal Kapitaal

Personages

Wilma *vrouw 32 jaar, moeder, lageropgeleid, werkeloos*

Arthur *man 35 jaar, vader, lageropgeleid, werkeloos*

Jan Willem *man, 37, vader, hogeropgeleid, sociaal werker*

Guusje *vrouw, 43 jaar, hogeropgeleid, wethouder Armoede- en
Schuldenbestrijding*

Sieger *man, 41 jaar, vader, hogeropgeleid,
acteur*

Eva Marie *vrouw, 39 jaar, moeder, hogeropgeleid, actrice*

wilma Met Wilma. Ja dat ben ik... O. Is er iets niet goed...? Superzielig ja. Dacht je dat wij dat niet vonden? *werpt blik op Arthur* Nee die is er niet... Welke brief...?!? Ja hoor es. D'r komen hier zoveel brieven... Oké, ik ga wel even kijken dan. Mevrouw...? Kunt u die dan niet nog een keer sturen...? Ja dan ga ik hem echt openma... Ja dat doe ik dan ook. Oké maar dan komt het dus echt goed? Dat zou echt namelijk echt superduper leuk zijn voor hem. Hij vond het ook al zo jammer toen we zeiden dat het niet ging. Maar ja het is ook best wel veel geld ook voor... Oké ja... Dat doe ik echt... Oké. Ja. Dag. Dag mevrouw.

arthur Wat was dat?

wilma Jordy kan nou ineens toch mee.

arthur Echt.

wilma Ja. Echt.

arthur Gek.

wilma Ja.

arthur *als David Attenborough* It is dark in most of space. But the energy of little specks of light is enough to create something mysterious: life. For years an uninhabited rock has been circling around its centre. As the sun, the brightest star in this galaxy is fading, on this planet a young species is taking over.

After millions of years its capacities to survive have made it into a strong, lean animal with

a surprisingly big head. The brain inside evolved with it, and without doubt this has been a game changer. Already in an early stage the human species – as they call themselves – developed a certain awareness of its possibilities. And since then, the full complexity of their potential and power is beginning to dawn on their evolving brains every second of the day.

wilma Er valt een envelop door de bus. Hij valt op de mat. Arthur loopt er naartoe en pakt hem op. Hij maakt aanstalten om hem te openen maar bedenkt zich dan. Hij loopt naar een tafel en legt hem erop, zonder hem te openen. Er valt een envelop door de bus. Hij valt op de mat. Arthur loopt er naartoe en pakt hem op. Hij bestudeert de envelop. Ook deze wordt ongeopend op tafel gelegd. Er vallen twee enveloppen door de bus. Ze vallen op de mat. Arthur pakt ze op en loopt naar de tafel. Hij legt de enveloppen op het stapeltje. Er vallen vier enveloppen door de bus. Ze vallen op de mat. Arthur kijkt naar de mat, dan naar de tafel. Hij ziet een verband tussen de twee. Hij pakt de enveloppen op en gaat bij de tafel staan. Terwijl hij de brievenbus in de gaten houdt, legt hij de brieven op de stapel. Er vallen acht enveloppen door de bus. Ze vallen op de mat. Arthur loopt er naartoe en raapt ze op. De enveloppen gaan linea recta op de stapel. Er vallen zestien enveloppen door de bus. Ze vallen op de mat. Arthur pakt ze op. Met de stapel van zestien loopt Arthur naar de tafel. Hij legt het tafelstapeltje nu op de stapel in zijn hand. Met de stapel loopt hij naar een prullenbak en laat ze daar met een groots gebaar invallen. Er valt een gigantische stapel enveloppen uit de lucht. Het gezin Zonderland zit in de problemen.

arthur Mag ik even wat vragen? Ja, aan jou. Ja? Ben jij kind geweest? Ja? Ik niet. Ik was nooit kind. En Wilma ook niet. Die heeft de eerste twee jaar van haar leven in een kast gelegen. En nou jij weer.

wilma Mag ik over mezelf praten alsjeblieft?

arthur Wilma heeft de eerste twee jaar van haar leven in een kast gelegen. Ze kreeg alleen eten en drinken als haar moeder haar gejammer niet meer aan kon horen.

wilma Arthur praat altijd liever over mij dan over zichzelf. Dan hoeft-ie niet over ze eigen na te denken...

arthur Er werd niet tegen haar gepraat.

wilma Over z'n eigen ellende.

arthur Weet je wat er gebeurt als er niet tegen je gepraat wordt?

Wilma houdt het boek The Social Animal omhoog.

wilma Kinderen in arme gezinnen hebben op hun vierde levensjaar 32 miljoen minder woorden gehoord dan kinderen van hoogopgeleide ouders. Dat staat in dit boek.

arthur Dat zij niet gelezen heeft omdat er dus niet gepraat werd tegen haar toen ze baby was.

wilma 32 miljoen minder woorden. Dan heb je al een achterstand die je bijna nooit meer in kunt halen.

arthur Twee was ze, toen hebben ze d'r weggehaald daar, zwaar verwaarloosd, ondervoed, motorisch achter, sprak nauwelijks, maakte geen oogcontact, lag meestal in d'r eigen pis en d'r eigen uitwerpselen ook in die kast...

wilma Ik vind het toch vrij irritant dat jij nou weer met mijn verhaal door gaat, hoor...

arthur Ze werd die eerste jaren ook nauwelijks aangeraakt.

wilma Ja joh! Lekker doorgaan! Hé?

Wilma loopt weg en steekt een sigaret op. Met haar andere hand aait ze onophoudelijk over haar zwangere buik.

arthur Weet je wat dat doet, als je niet wordt aangeraakt? Dan ga je dood! Hartstikke dood ga je dan. Hebben ze uitprobeerd. En niet met ratten. Met mensen. Om het zeker te weten.

Dat dat het zou zijn. Het effect. Wel eten geven. Niet aanraken. Maar zij kreeg het allebei niet. Geen eten. Geen aanraking. Nee, das niet waar want ze bleef leven. Dus ze gaven haar nét genoeg. Dát is erg! Nét genoeg geven om in leven te houden. Dat is onmenselijk. Ze is op haar zestiende door haar vriendje – een kneiterzuivere loverboy – ...

wilma En nou hou je godverdomme je muil! Vertel eens even lekker over jezelf man! Mijn levensverhaal een beetje lopen rondbazuinen hier! Doe even lekker normaal man! Doet-ie altijd. Meneertje regelt-het-wel-even. Meneertje laat-mij-maar-even. Maar ondertussen! Gewoon schijte-tyfus bang om over zichzelf te praten! Ja, wel over hoe het allemaal moet, dat weet-ie altijd heel goed te vertellen, maar *tegen iemand op de eerste rij* vraag hem eens waar hij vandaan komt? Waar hij de eerste jaren van z'n leven heeft doorgebracht? Doe dan...

iemand op rij 1 Waar komt u vandaan?

arthur *tegen de spreker* Dat gaat je geen klap aan. *weer tegen de rest van het publiek* En die loverboy heeft d'r een blauwe maandag in de prostitutie gedauwd. Niet heel overtuigd en niet heel lang, maar lang genoeg om daarna bij de sociale dienst en de gemeentes en de incassobureaus bekend te staan als ex-prostitutee. Waardoor ze meteen als drugsverslaafde gezien

wordt, terwijl ze nooit, nóóit, ook maar een milligram drugs heeft aangeraakt. Dat is oneerlijk hè? Elke keer als zo'n zak hooi van de sociale dienst haar verleden oprakelt – wat dus niet haar echte verleden is – dan wil ik meteen dat hele bureau waarachter zo'n man zit omver gooien. Hóppa!

Er vliegt een bureau door de lucht.

wilma Wat doe je nou joh!

arthur Nee jij mag niet tillen!!

wilma Néé! Maar dat moet wel hè? Jij doet het niet! Jij maakt er hier alleen maar een achterlijke tyfusbende van. *tegen iemand in het publiek* In een hoerenkast! Daar is-ie opgegroeid. Daarom spreekt dat zogenaamde prostitutieverleden van mij ook zo tot de verbeelding. Of ik bedoel tot z'n, tot z'n, tot z'n... eh...

arthur Trauma.

wilma Tot ze trauma ja, dat woord zocht ik.

arthur Je moet niet aan mijn meisje komen. Dan maak ik je af. Ze heeft niet in de prostitutie gezeten. Is dat duidelijk? Hoppa!

Er vliegt een bureau door de lucht.

wilma Ja, kappen nou Arthur je ruimt die rotzooi nou zelf op hé?! Ik blijf niet bezig!

arthur Ik bouw elke ochtend de markt op, ja? Ik ben zo sterk als een beer.

wilma Ja hoor schat, je bent beresterk... Nou hè hè hij heeft het gelukkig weer over zichzelf. Mannen praten twee derde van de tijd over zichzelf, wist je dat? Staat ook in dat boek.

Wat ik dus niet gelezen heb. Over het algemeen gooien ze terwijl ze dat doen meestal niet met meubilair maar in Arthur z'n geval weet je dat nooit...

arthur Zo'n bureau van zo'n zak hooi omgooien, dat heb ik twee keer in mijn leven gedaan.

wilma Ja, en nu dan.

arthur Ja, en nu dan, ja. Maar dit was omdat ik honger heb.

wilma Eet dan eerst even wat.

arthur Ik kom wel een keertje langs als jij honger hebt. Eens even kijken of je nog kan lachen. Of een kind opvoeden. Of een inschatting maken van de voedingswaarde van een

Big Mac-menu.

wilma Hij bedoelt het niet persoonlijk hoor. Hij heeft gewoon honger. Dan doet-ie altijd zo. Bloedirritant. Hangry is-ie dan. Honger. En angry. Snap je 'm? Maar ik houd toch van hem. Je ben een lieve schat. En ik zou niet weten wat ik zonder jou zou moeten. Hè? Liefie.

En je ben ook beresterk. Zo is het toevallig ook nog es een keer. Lieve konijnenbakker van me.

eva marie Ik hoor dat jij het met accent doet?

sieger Ja. Jij niet.

eva marie Nee. Je moet hem niet wegzetten op die manier.

sieger Ik zet hem niet weg. Jij zet hem weg.

jan willem Maurice, met Jan Willem. Ik zie dat ik tien minuten geleden een afspraak had met Wilma Klarenbeek, en ik hoor net dat ze er nu aan komt maar weet jij hoe je het dan zo kan invullen dat er geen waarschuwing bij haar naam komt? Oké, ik probeer het gewoon nog wel een keer... Hoi.

Wilma komt binnen. Jan Willem blijft op zijn scherm kijken, hij kijkt Wilma niet aan.

jan willem Jan Willem Kruisveld. Ga zitten.

wilma Wilma Klarenbeek.

jan willem Je bent laat.

Wilma gaat zitten en legt haar pakje sigaretten voor zich op tafel.

wilma Ze stonden me gewoon op de wachten. Eikels. Ik had nog niet eens de kans gehad om in te checken.

jan willem Dat moet je toch doen als je binnenkomt?

wilma Ja. Maar ik was eerst gaan zitten...

jan willem Waarom was je eerst gaan zitten?

wilma Ik had geen kaartje.

Jan Willem kijkt op van zijn computer.

jan willem Je had nog niet de kans gehad om in te checken maar je had geen kaartje. Dus je ging ook niet inchecken?

wilma Nee. Ik was hem aan het zoeken.

jan willem Was je hem kwijt?

wilma Nee...

jan willem Dat inchecken doe je toch bij de deur?!

wilma Ik had toch die tas?

jan willem Dus.

wilma Ja.

jan willem Dus je had geen kaartje.

wilma Geen geld.

jan willem Er staat nu een waarschuwing bij je naam omdat je te laat bent...

wilma Door de tram!

jan willem Door de tram. Laten we even doornemen waarvoor je hier bent.

wilma Nou... ik heb dit...

Er valt een gigantische stapel enveloppen uit het grid.

jan willem Wat is dat?

wilma Een gigantische stapel enveloppen.

jan willem Ja.

wilma Dus.

jan willem En ik kan niet zoveel met zo'n stapel, als hij niet is uitgezocht.

wilma Uitgezocht...?

jan willem Dus ik ga een nieuwe afspraak voor je maken en dan hoop ik dat je op tijd komt.

wilma Aan mij lag het niet!

jan willem Je moet je best doen Wilma. Dingen in de juiste volgorde doen.

Zorgen dat je je brieven op orde hebt, op tijd vertrekken, kaartje kopen...

Het is investeren. Maar dat levert ook wat op. En stel prioriteiten. Ik zie dat het stoppen met roken nog steeds niet lukt?

wilma O maar ik rook echt al veel minder...

Jan Willem zit weer op zijn toetsenbord te tikken.

jan willem Hè Jezus, wat een klotesysteem

is dit toch!

wilma Hè?

jan willem Godsamme! Wat een ge-eikel...

36 keer op enter moeten drukken voordat je iemand te woord kan staan!

Jezus Christus! Kak. Jullie staan onder toezicht.

wilma Wat?! Waarom?!

jan willem Ik drukte één keer te vaak op enter. Door die waarschuwing omdat je te laat was, geeft het systeem de optie om jullie onder toezicht te stellen. En die heb ik, per ongeluk, doorge-enterd. Ik eh, ik moet uitzoeken hoe dat er weer af moet. Heb jij op dit moment nog vragen die niet kunnen wachten?

wilma Nou, jullie sturen dus steeds van die brieven, maar die zijn... die snap ik niet. En Arthur heeft al een paar keer gezegd dat ik dat moet zeggen. Nou ja, ik weet niet zo goed wat dat voor zin heeft, want niemand snapt er een hol van, Monique van de overkant ook niet. Maar jullie blijven ze maar sturen en...

jan willem Is dat iets dat kan wachten tot de volgend keer...?

wilma Nou, het is dus eigenlijk zo dat...

jan willem Ja, ik vroeg net of dit misschien kan wachten tot...

wilma Ja maar wij hebben dus nog steeds geen geld en...

jan willem Kan dit de volgende...

wilma *schreeuwt* Eigenlijk niet nee!! Sorry...

jan willem Geeft niet. Sorry. Ik snap het ook wel. Ik ben ook een beetje gehaast nu.

wilma Ja. En het is ook echt stom dat ik te laat ben. Maar die trams zijn ook echt kut duur. En we hebben het gewoon niet. En er moet van alles. Ik moet hier zijn. En Jordy moet nieuwe schoenen. En als we dit niet betalen dan wordt dat afgesloten...

jan willem Sorry Wilma, dit moet echt de volgende keer...

wilma Ja maar laatste keer dat er iemand bij mij thuis was hebben ze gezegd dat als we de wasmachine echt niet meer gerepareerd kregen dat we dan misschien wel iets extra konden krijgen voor een keer en die mevrouw zei dat ze dat ging regelen voor ons en dan komt ze ineens nooit meer terug...
Jan Willem is halverwege Wilma haar verhaal weer in z'n computer gedoken.

jan willem Wie was dat?

wilma Hè? Weet ik veel. Je bedoelt hoe ze heet?

jan willem Bijvoorbeeld.

wilma Oh... ehm... Nou...

jan willem Katinka.

wilma Ja! Echt een hele rare naam.

jan willem Altijd onthouden met wie je gesproken hebt. Katinka zit sinds twee maanden thuis met een burn-out. Er is een aantekening van gemaakt dus jullie hoeven

het hele proces niet nog eens te doorlopen. Katinka wilde dat bij het loket bijzondere uitgaven vandaan halen. Wat ook kan, jullie kunnen daar eens in de vijf jaar een beroep doen en dat hebben jullie, zover ik kan zien, nog nooit gedaan. Een wasmachine dus. Wel belangrijk: niks van toeters en bellen, goedkoop model, bon goed bewaren. Loop even langs het secretariaat. Ik heb een go gegeven op een voorschot. Nu moet je echt gaan.

wilma Tuuuuuuur??

arthur Wát!

wilma Heb jij dat luikje nog getimmerd?

arthur Hou nou es op over dat luikje, alsof ik niks beters te doen heb!

wilma Het wordt weer zomer Tuur ik vind het echt niet relaxed, straks staat die deur weer de hele tijd open en dan lopen ze gewoon naar binnen.

arthur Lekker laten lopen.

wilma Néé Tuur, ik wil het niet. Ik ben echt bang.

arthur Jij ben overal bang voor.

wilma Timmer nou gewoon even iets! Gewoon een opstaand randje ofzo. Of hoger. Iets waar ze ook niet overheen kunnen. Dat het dicht is. Oké? Doe je dat? Ik wil niet dat ze erin kunnen Tuur. Echt niet. Dat trek ik niet. Ik wil dat niemand erin komt. Oké Tuur?

arthur Met Arthur Zonderland... Ophalen? Hoezo...? Wat voor geld...?
Maar dat was toch geregeld...? Ik stond er naast toen Wilma dat afspraak met u...! Wat: 'Nee hoor'? ...Ik vul het morgen wel in! Goed? Stop Jordy maar gewoon in die bus... Hoezo niet...?! Wacht effe. Hoe zijn jullie ons precies aan het matsen...? Dus en alleen maar omdat zo'n formulier niet precies op tijd binnen is, omdat mijn zoon vergeet om het aan mij te geven... Wel degelijk aan mij gegeven? Oh zegt-ie dat, 'wel degelijk'? Oh ja? Nou stuur hem dan maar naar huis zodat die 'wel degelijk' een klap voor zijn muil kan krijgen... Ga jij mij nou vertellen wat ik wel en niet ga doen? Want ik kan ook even op mijn fiets stappen en jou op je bekakte harses komen timmeren, hè? Of dat zeikformulier in je bek frommelen, getekend en wel. Heb je daar zin in...? Oh ja? Moet je lekker doen 'Joke'.

Als die hier langskomen, sla ik ze zo de tuin uit. Moet je maar vragen aan die twee gasten van de Jeugdzorg die vorig jaar voor de deur stonden, of dat een gezellig middagje werd... Het interesseert me geen ene klap wat jij denkt, met je kutbus en je kloteschoolreisje en je schijtformulier...

arthur Heb jij dat formulier ingevuld?

wilma Waarom vraag je dat?

arthur Omdat ik het niet kan vinden.

wilma Dus je denkt dat ik het niet goed heb ingevuld?

arthur Ik zeg toch helemaal niet dat je het niet goed hebt ingevuld?

wilma Dat zei je wel.

arthur Niet.

wilma Wel.

arthur Niet.

wilma Wel.

arthur Zei ik dat?

wilma Ik heb het niet gedaan.

arthur Gezien.

wilma Nee.

arthur Wel.

wilma Hè?

arthur Gelul.

wilma Hoezo?

arthur Jij zei dat je dat zou doen.

wilma Ja dat weet ik ook wel!

arthur Dan is het toch niet zo gek dat ik vraag waar dat ding is?

wilma Maar ik heb het niet gedaan.

arthur Waarom eigenlijk niet?

wilma O nou gaat het daar ineens over? Dat ik het níet gedaan heb? Wat is nou eigenlijk het probleem?

arthur Wat is jóuw probleem?

wilma Ík heb geen probleem.

arthur Jawel. Dat heb je wel want dat fucking papier moet toch naar die fucking Joke van de schooladministratie-dinges daar?

wilma Ja dat weet ik ook wel!

arthur Waarom heb je dat dan niet gedaan?

wilma Gewoon!

arthur Gewoon!?! Waar. Is. Het?

wilma Daar. Ergens.

arthur Waar ergens?

wilma Gewoon ergens. Gewoon niet hier. Zoals hier alles ergens daar is. Ergens rondvliegt hier. Huppekee. Gewoon echt zo niet echt. Het is gewoon psjgggggg. En dan kijken. En... weten moeten doen niet. Gewoon ja, weet ik veel. Jij begrijpt het niet. Jij niet zij niet niemand niet ik ook niet hoor heus niet. Maar wel... Dat ik weet. Nooit meer. En dan kunnen zij wel zeggen dit en dat en weet je moet en je ga... ach joh. Flikker toch op. Denk ik dan echt hoor. Dat je gewoon je hele kankerse tyfus bende gewoon zo hop, oppakken wegwezen.

Je zou toch? Jij ook? Jij. Jij. Jij. Iedereen zo anders ben je echt niet. Ja hier.

Nou doe jij...

arthur Wilma.

wilma Nee nou ben ik even aan het woord.

Jij laat mij nooit uitpraten.

arthur Jij mij ook niet.

wilma Was jij aan het praten? Nou? Ik dacht het niet nee. Nou dan.

arthur Waarom doe je zo?

wilma Oh nou ben ik begonnen zeker? Is het allemaal mijn schuld zeker? Is altijd zo. Hij eerst van...

arthur Waar is dat fucking formulier.

wilma Ja precies ja. En dan tegen mij weer van 'Waarom doe je zo?' houd toch op.

arthur Waar is het.

wilma Ik zeg toch net dat ik het niet he-heb.

arthur Als we dat niet vandaag bij die Joke hebben, dan kan hij dus niet mee en dan komt Jeugdzorg en dan de sociale dienst en dan de huursubsidie en dan moeten we ons huis uit en dan gaan we dood.

wilma O ja dan ga jij ineens doen alsof je het allemaal begrijpt of zo... Ik snapte het niet.

Ik werd echt zo... Het was echt supernietnormaal moeilijke zoi. Ik heb het weggegooid.

stilte

sieger Eva Marie en ik appen elkaar 's nachts vaak.

eva marie Als we wakker liggen. Dat gebeurt vaak.

sieger Eva Marie ligt dan te piekeren.

eva marie En Sieger is meestal wakker door zijn dochter.

sieger Ja die is bang.

eva marie Voor een wolf.

sieger Ze heeft nog nooit een wolf gezien. Maar hij kwam voor in verhalen.

Hij spreekt erg tot haar verbeelding.

eva marie Je moet tegen haar zeggen dat ze hem weg kan sturen. Dat ze kan zeggen: 'ga weg wolf'.

sieger Ah... Goeie. 'Ga weg stomme wolf'.

eva marie Nee. Niet stomme. Dat zij bang is voor die wolf betekent niet dat hij stom is. Gewoon 'Ga weg wolf'. Ik lig wakker van muizen, honden, het verkeer. Dat wordt steeds gevaarlijker. De gedachte dat ik invalide raak. Ik ga liever dood door een vliegtuig-crash dan dat ik kreupel uit een auto-ongeluk kom. Maar dat mag ik niet meer denken van mezelf sinds ik kinderen heb. Ik mag zoveel niet meer denken van mezelf sinds zij er zijn. Zijn ze gezond? Zijn ze gelukkig? Zijn ze gelukt? Worden ze gepest? Worden ze vermoord? Worden ze gek? Mijn schuld. Mijn schuld dat ze vertrekken naar een wereld waar ik niet ben. Waar ik ze niet kan beschermen.

Of dat bijvoorbeeld alle mensen die nadenken uit hun huizen worden gesleurd en op de stoep in elkaar worden geslagen terwijl hun boeken worden verbrand op het dorpsplein. Of dat...

sieger Oké stop. Ze zeggen wel eens dat mensen die angstig zijn, last hebben van een slecht geweten.

eva marie Ja. Ja?

sieger Maar wat is een slecht geweten? Hoe weet je of je een goed of een slecht geweten hebt?

eva marie Je hebt toch gewoon een geweten of niet?

sieger Weet jij waar je geweten zit?

eva marie Waar? Ehm... Hier?

sieger Strikvraag. Je kan het niet aanwijzen. Je geweten zit... in de afwezigheid van je ouders.

eva marie Ah ja.

sieger Als het goed is leer je in de eerste paar jaar van je leven van je ouders wat goed en slecht is. En op een gegeven moment internaliseer je dat. En dan vertoon je goed gedrag niet alleen als je ouders in de buurt zijn, maar ook als ze er niet zijn. Je geweten zit dus in de afwezigheid van je ouders.

eva marie Als het goed is.

sieger Als het goed is ja.

Eva Marie wordt Guusje.

eva marie / guusje Ja?

sieger O. Wie ben jij nu?

eva marie / guusje Guusje Draver, wethouder van Armoede. En jij bent weer Arthur en jij stapt straks per ongeluk mijn werkkamer binnen.

sieger Straks?

eva marie / guusje Nu.

guusje Ja?

arthur O.

guusje O.

arthur Eh...

guusje Eh...? Zoekt u iets?

arthur Zeker!

stilte

guusje Oké. Hier?

arthur Wat?

guusje Wat wat? Kan ik u helpen?

arthur Dat lijkt me wel ja.

guusje Hoe komt u hier?

arthur Wat denk je?

guusje Geen idee. U lijkt me door alle veiligheidsbarrières heen gebroken en dat is meestal geen goed teken.

arthur Ben je bang?

guusje Moet ik dat zijn?

arthur Weet ik niet.

guusje Dan weet ik het ook niet... Wat het ook is dat u wilt, ik heb niet veel tijd.

arthur Dat zal wel.

guusje Ik bedoel, als u meer tijd nodig heeft moeten we misschien een afspraak maken?

arthur Een afspraak maken.

guusje Bijvoorbeeld.

arthur Je weet niet eens wat ik kom doen.

guusje Daarom zeg ik: mocht u veel tijd nodig hebben, dan kunnen we een andere afspraak maken.

arthur Dit is helemaal geen afspraak.

guusje Nee.

arthur Moet je de beveiliging niet bellen?

guusje Ik ben eerlijk gezegd erg nieuwsgierig naar wat u hier brengt en als ik de beveiliging bel dan halen ze u hier ogenblikkelijk weg. Nog daargelaten dat mensen die hun werk niet goed doen wat mij betreft beter weg kunnen blijven.

arthur Als ze hun werk niet goed doen.

guusje Ja. Beveiligen. In dezen.

lange stilte

arthur Hoeveel kinderen heb jij?

guusje Geen.

arthur Aha.

guusje Oh ja?

arthur Ja. Dat weet ik altijd meteen. Of iemand kinderen heeft of niet. Dan sta je er toch een beetje buiten hè? Als je geen praktijkervaring hebt.

guusje En jij? Heb jij 'praktijkervaring'?

arthur Vijf.

guusje Dat is veel.

arthur Vijf kinderen houden mij met tien benen in de wereld. Ik vraag u één keer vriendelijk om mij en mijn gezin met rust te laten. Niemand vertelt deze jongen hoe hij zijn leven wel al dan te niet moet leiden. Ken je dat verhaal van die kip waar je niet van kan plukken? Als ik niks verdien kan je mij toch geen boetes

laten betalen?! Ik ga toch ook geen marktkramen opbouwen op de bodem van de Noordzee? Dus weet je, mevrouw duwer, of draaier of weet ik veel hoe je ook heet, als je zo nodig weten wilt wat ik hier kom doen dan is dat het: of je al die zogenaamde hulp van je effe lekker bij je wilt houden voortaan. Ik ben het spuug en spuug en spuugzat.

guusje U krijgt hulp?

arthur Ja.

guusje Maar die bevalt niet?

arthur Nou niet echt nee!

guusje Welke hulp krijgt u dan?

arthur *schreeuwt* Dat vraag ik me ook af ja!

Arthur krijgt een onwaarschijnlijke woede-uitbarsting.

Spreek ik met de heer Zonderland? Komt het uit dat ik u bel? Bent u geïnteresseerd in onze aanbieding? Mag ik u volgens de Telecomwet nog wijzen op uw recht op verzet en het belmenietregister. Hoe vindt u dat klinken? 10.000 Nederlanders zijn u al voorgegaan!

U betaalt bij ons de eerste drie maanden slechts de helft! Ik heb een prachtige actie

voor u. Als u twee jaar lid wordt: krijgt u hem gratis! U heeft een prijs gewonnen, deze auto kunt u op afbetaling kopen, u heeft er geen omkijken meer naar, dit voordeeltje heeft u alvast mooi te pakken, kloppen uw gegevens en bent misschien ook geïnteresseerd in een flinke korting op ons uitgebreide zenderpakket?

U heeft in een vorig gesprek 'ja' gezegd aan de telefoon, u kunt niet zomaar terug nu.

U klinkt als een verstandig persoon en toch laat u zoveel voordeel lopen? Heeft u al een verzekering? Dit is een dwangbevel. Hoe vindt u dat klinken? Heeft u al een iPad? Wij hebben

meerdere incassobureaus ingeschakeld, aangezien er nog 250 euro van u openstaat. Hoe vindt u dat klinken? Ja toch, dat lijkt me ook. U bent toch geen dief van uw eigen portemonnee? Deze kans kunt u niet laten schieten, de actie loopt bijna af. We hebben er een opname van dat u 'ja' zei de vorige keer.

U bleek nog een contract te hebben bij een andere leverancier, dat kunnen wij toch niet weten? U heeft meerdere brieven van ons genegeerd, wij gaan beslag laten leggen op uw kinderen. Komt het uit dat ik u bel? Ja, dan had u maar geen 'ja' moeten zeggen vorige keer. Het is heel eenvoudig, u heeft een flinke boete openstaan bij ons dus wij zijn genoodzaakt om beslag te leggen op uw kinderen.

U bent niet geïnteresseerd? Dan had u de telefoon maar niet op moeten nemen, hoe vindt u dat klinken?!

Wilma heeft een tas vol nieuwe kleren voor zichzelf en de kinderen gekocht. Ze is ook naar de kapper geweest. En heeft haar nagels laten doen. Al het geld is op.

wilma Tuur! Tuurtje! Ogen dicht mond open.

arthur Ik heb geen honger.

wilma Ah doe nou efkes. Tis echt leuk. Moet je kijken. Oh nee. Ogen dicht zei ik natuurlijk.

arthur Waar ben je geweest?

wilma Ho ho ho meneertje. Het vragenuurtje is nog niet begonnen hoor.

arthur Ik dacht dat je allang thuis zou zijn.

wilma Ogen dicht! Mond dicht!

arthur Ik zat te wachten.

wilma Wat zeg ik nou! Schatje!!! Goedzjie...

Wilma komt tevoorschijn met al haar nieuwe schatten. Arthur kijkt haar strak aan.

wilma Oooh jij speelt vals...

arthur Wat?

wilma Je hebt je ogen open!

arthur Tuurlijk.

wilma Tuuuuuuurlijk.

Ze kruipt als een krolse kat over de grond naar Arthur toe.

Tuuuurrrrrr... Rrrrrr. Grrrrrrr. Krauwwwwiewiewiewieu. Ben je boos liefje? Ik ben heel stout geweest. Maar ik ga het zoogoed met je maken. Ik ga het zo heel heel heel heel erg goed met jou maken.

arthur Wat ga je doen dan?

wilma Ik ga jou zooverrrrrrwennen. Kijk eens. Laat ze ons nou nog maar eens afwijzen liefje. Ik weet dat het misschien niet is zoals het hoort of in de juiste volgorde of wat die gast ook zei laatst. Maar waar het om gaat is: wij doen ons best. En als je je best doet, word je beloond. Dus ik dacht ik ga es even heel erg mijn stinkende best doen want dat kan ik toevallig heel erg goed. Dat weet jij ook. Ik zeg niet dat ik het allemaal zelf betaald heb. En ook niet van niet maar... wat ik eigenlijk zeggen wou... Is dat je moet investeren. Dat zei die gast namelijk ook. Inves-teren. Die mensen hebben allang hun mening klaar over ons dus we moeten ze gewoon wegbluffen. Zo bám. In your face.

arthur Je hebt dingen gekocht.

wilma Maar ook voor jou! En voor Jordy. En voor Erna, Kevin en de tweeling. Net zo goed. Gaan die even mooi de blits maken op school. Moet je kijken. Echt liefje. Dit gaat alles veranderen.

arthur Denk je.

wilma Weet je dat dit precies is hoe ik er altijd uit wou zien? Je hebt toch die etiquette bij als je gaat trouwen dat vrouwen, die moeten dan... en dan denk ik altijd hoe was het nou, moet die hoed nou bij die schoenen of die tas nou bij die hoed. En dan denk ik altijd als je het echt goed wilt doen dan moet het allemaal bij elkaar passen. Dus ik zei doe mij alles van die ruit. En dan ook in m'n haar en alles...

arthur Tering Wilma.

Arthur loopt dreigend op Wilma af. Wilma krimpt ineen.

Je ziet er echt... Prachtig uit. Elke keer zeg ik tegen mezelf: Arthur, je laat met je spelen, jongen! Maar elke keer flik je het weer, Wilma Klarenbeek. Als ik nu zo naar je kijk, dan sta ik toch weer in de fik. Weet je wat ik zo mooi vind aan jou? Jij gaat nooit ergens bij de pakken neer leggen. Dat is zo mooi man... Ja, je heb wel je momenten, dat het niet zo lekker gaat. Maar dan komt daarna altijd weer het moment dat je zin hebt om dingen te kopen voor jezelf. En dat je weer gaat lachen. En dat je weer om op te vreten wordt. Kijk nou hoe je eruitziet, joh. Jij bent toch om op te vreten? Ik kan mezelf beter in een klein hokje opsluiten, want ik denk de hele tijd 'man oh man oh man, ik wil in je bijten!' Ik zou met een hamer al mijn vingers kapot moeten slaan, want ik wil alleen maar aan je zitten! Ik zou mijn borst wel open willen scheuren om mijn hart een beetje ruimte te geven. Ik ken niemand die zo'n bende kan maken van haar leven en er dan toch weer uit komt klimmen. Jij vliegt als een vuurrode vogel opeens weer op. Jij weet steeds weer opnieuw alle meuk van je af te schudden. Weet je wat ik ontroerend aan jou vind? Hoe je keer op keer overeind komt, terwijl je zoveel hebt meegemaakt. Maar weet je? Ooit ga ik nog eens met jou op vakantie. Ik ga jou een keer meenemen naar een heel ver land, waar we de hele dag in een hangmat liggen en Breezers drinken en nasi eten. En dan leg ik je daarna op het dek van zo'n bootje en dan ga ik je de hele middag rondvaren. Langs van die hoge rotsen en langs stranden met jungle en dan naar een eiland waar we op het strand gaan eten, tot het donker wordt en we een vuurtje maken. En dan gaan we zwemmen in zee en dat deint zo, als zo'n golfslagbad. Ook 's nachts. En als we een keer zin hebben in iets anders dan nasi, dan

gaan we in onze bikini en zwembroek in een restaurant zitten. Want dat kan daar gewoon. We hebben het allemaal zelf in de hand, Wil. We moeten gewoon ons best doen. Ik heb zo'n vrouw van de gemeente gesproken, ik ben gewoon boos geworden en ze zei dat ik morgen weer terug moest komen. Zij gaat ons helpen, Wilma, dat voel ik. Zij heb allemaal contacten en mensen die ze gaat bellen en dan hoef jij niet meer naar zo'n zak hooi toe en we krijgen gewoon geld zodat die schuld een keer weg is en dan gaan we elke dag uit eten en dan neem ik je mee op vakantie en dan hou ik je vast tot we slapen.

telefoongesprek met Jordy

wilma Het is Jordy. Lieverd met mamma!

arthur En pappa. Hé schat, hoe gaat het daar? *tegen Wilma* Zijn spidermanshirt ligt nog thuis.

wilma Hij heeft gym.

arthur Had je dat dan niet voor 'm in kunnen pakken?

wilma Ja zeg...

arthur *tegen Jordy* Jij gaat gewoon die gymles in met wat je aanhebt.

wilma Dat snap ik schat dat-ie lekker ruikt.

arthur Dat ding is hartstikke vies!

wilma Dat vindt hij lekker. Hij ruikt naar ons.

Nee liefie die kunnen we echt niet komen brengen want Jeugdzorg komt zo en ze gaan misschien...

arthur *sissend* Wat zeg je nou! Daar ga je die jongen toch niet mee lastig vallen?

wilma *verstaat hem niet* Wat?

arthur Daar ga je die jongen...

wilma Schatje, ik moet even met pappa praten. Ik zet je heel even op mute.

arthur Ik wil niet dat hij van Jeugdzorg hoort.

wilma Het is toch gewoon zo.

arthur Dat hoeft hij toch niet te weten..

Jordy blijkt hen nog te kunnen horen.

arthur Hij hoort ons nog...!

wilma O...

arthur Jezus Christus Wilma.

wilma Pappa en ik moeten even praten, liefje. We bellen later nog, goed?

Wilma verbreekt de verbinding.

Jan Willem is bij Wilma op huisbezoek. Wilma is manisch. Tot het moment dat Jan Willem haar vraagt hoe het gaat is ze constant en koortsachtig in beweging.

wilma Weet je wat gek was? Ik stond in de Aldi bij de kassa achter een meneer. Echt best een normaal iemand om te zien. Niet meteen dat je denkt die is niet goed weet je wel. Terwijl, dat weet je natuurlijk nooit. Nee. Toch? Als je een moordenaar ontmoet hoef je niet meteen te denken: ‘dat zal wel mijn einde betekenen’. En dat is dan dus wel zo. Blijkt iemand gewoon he-le-maal knettergek. Doodeng. Echt dat wens je je slechtste vijand niet toe. Ik niet in ieder geval. Nou ja, mijn slechtste vijand misschien ook eigenlijk wel. Geen idee wie dat zou moeten zijn trouwens.

Ze wijst naar een stapel enveloppen.

Waarschijnlijk zit daar wel wat tussen. Nou, je eet helemaal niks van die Bossche Bol. Ik heb 'm speciaal gehaald omdat ik wist dat jij zou komen. En je ziet ook zo bleek man, gaat het wel goed?

jan willem Ja ja ja. Beetje moe.

wilma Moe? Waar moet jij nou moe van zijn? Hiero!

Ze wijst op de post.

Dáár wordt je moe van! Ga jij nou een beetje tegen mij zitten zeuren? Daar trap ik dus even niet in hè, met je ambtenarensalarisje en je weet ik veel wat allemaal wat nog meer. Had die man, ik zweer het je, die hele supermarktkar he-le-maal volgeladen met donuts.

jan willem Welke man?

wilma Die bij de Aldi! Ik stond achter hem! Van die donuts, met van die gekleurde hagelslagjes erop die met z'n vieren in een verpakking zitten. Eigenlijk supergoor. Vind ik altijd wel. Neem je een hap, zo, en dan zit die hele hap tegen je verhemelte aangeplakt en dan denk ik altijd 'en dan?'. Als ik 'm nu in een keer doorslik en er gebeurt hetzelfde in mijn etenspijp dan stik je er toch gewoon in? Misschien was het een verkapte zelfmoordpoging. Van die man. Dat hij dacht 'als ik ze allemaal opeet dan stik ik er wel in eentje'.

Ik vond het in ieder geval heel gek. Die hele kar vol. *stilte* Weet jij dat wel? Wie je slechtste vijand is? Ik weet het niet geloof ik. Maar wel dat ik hem heb. Een vijand. Omdat ik het wel voel. 's Nachts. Ken je dat?

jan willem Wat?

wilma Dat je gewoon voelt dat er iets ergs gaat gebeuren maar dat je niet weet wat?

stilte

jan willem Ja. Dat ken ik wel. *stilte* Hoe gaat het hier nu Wilma? Sinds de laatste keer dat we elkaar gezien hebben?

Wilma komt tot stilstand.

wilma Hoe bedoel je?

jan willem Gewoon. Hoe het gaat?

Wilma's stemming slaat om.

wilma Ik weet echt niet wat je nu bedoelt hoor. Dat vind ik altijd zo'n a-relaxte vraag. 'Hoe gaat het' weet ik veel, gewoon, slecht.

Of niet. Maakt het uit. Heb ik echt zo'n hekel aan! Nou, je weet het wel weer lekker te verpesten.

jan willem Wat verpesten?

wilma Nou! De sfeer! Echt hoor, aan mij ligt het niet. Ik was gewoon in een goed humeur. Ik haal die bollen alleen maar omdat ik denk dat jij ze lekker

vindt. Ja ik hoef ze niet hoor, mij veel te vet. Al die room. Maar jij eet dit dus niet.

Ze grist de Bossche Bol van tafel.

Prima. Dan niet.

Ze loopt er mee weg en blijft met haar rug naar Jan Willem staan. Propt dan in een keer de Bossche Bol in haar mond.

jan willem Wilma. Dat geld. Voor de wasmachine. Wat is daarmee gebeurd?

Wilma brabbelt iets onverstaanbaars.

jan willem Ik versta je niet.

Wilma brabbelt weer.

jan willem Wat?

Wilma eet demonstratief haar mond leeg.

wilma Ik heb prioriteiten gesteld.

jan willem Wát waren deze ‘prioriteiten’, Wilma?

wilma Nou ik heb eens even heel hard mijn best gedaan. Want ik vond best wel dat je gelijk had de laatste keer. En ik weet het ook eigenlijk allemaal zelf, best wel, dat het gewoon superduper belangrijk is dat...

jan willem Stop. Eerst antwoord geven op mijn vraag.

wilma O? Gaan we streng doen?

jan willem Wilma?!

wilma Ik heb kleren gekocht.

jan willem Je hebt wát?

wilma Ja? Ga je daar meteen weer moeilijk over doen? Nou. Kijk daar word ik nou moe van. Ja. Jij bent toch zo moe? Nou, ik óók! Dood- en dood- en doodkapot ben ik.

Wilma gaat in foetushouding op de grond liggen huilen.

jan willem Wilma, dat geld moet terug. Ik ga even heel duidelijk tegen jou zijn. Je leeft in een heel gaaf land. Er kan veel. Maar sommige dingen

worden niet getolereerd. En dit is er een van. Jullie hebben er een behoorlijke puinhoop van gemaakt. En onder andere ik, ben jullie aan het helpen om daar uit te komen. Je krijgt hier een tweede kans, soms een derde, maar op één gegeven moment is het op. Als je niet uitkijkt dan moet Jordy ook het huis uit. Als je dan nog een huis hebt, in ieder geval.

sieger *als David Attenborough* The human species is an amazing animal. It has learned to use its paws as tools, to pry open certain fruits and even rocks. It has taught itself to master fire, and with it in a few thousand years an enormous understanding of power and responsibility has risen. It has learned to harvest crops, it has developed thousands of languages and ways to communicate with even other planets. It has created railroads, air travel, irrigation systems, schools, art, games, a world wide web of financial ties and buildings that defy gravity. It has risen and risen. And although every single human can decide to use its brain's capacity, only few fully do. And so, in a vast wild land of urban surroundings, whole generations are blossoming – or not.

We zijn terug in het kantoor van Guusje.

arthur Ze gaan Jordy bij ons weghalen. Wilma gaat niet goed. We zouden geld krijgen voor een nieuwe wasmachine. En Wilma heeft er kleren van gekocht omdat Jordy niet mee kon op schoolreisje en ze dat zo zielig vond...

guusje Dan had ze beter dat schoolreisje kunnen betalen..

arthur Ja. Of nee. Dan waren we ook klaar geweest. Dat geld moest naar die wasmachine!

guusje Dat schoolreisje is ook belangrijk.

arthur Ja? is dat belangrijk? Alles is belangrijk. Nee dat dat geld naar de wasmachine gaat is dus het belangrijkste. Want daar is het uit. Uit het potje voor wasmachines. En er is dus ook een potje voor schoolreisjes. En dat wisten we niet. En toen we daar achter kwamen vond Wilma dat zo zielig voor Jordy dat ze... En nu staan we op de zwarte lijst voor alles. En die schuldhulp gaat vergaderen of ze ons nog wel willen helpen. En als we niet in de schuldhulp zitten dan staan we op straat en als we geen huis meer hebben dan halen ze Jordy weg. En Wilma gaat sowieso echt flippen. Met alles eigenlijk. Jij hebt makkelijk praten, met je succesleven. *stilte* Waarom heb jij geen kinderen?

guusje Ik wilde mijn tijd anders besteden.

arthur Ben je wel getrouwd?

guusje Ik heb een partner ja.

arthur Je neukt niet of zo?

Guusje fronst.

arthur Ik hoef jou toch niet uit te leggen waar kinderen vandaan komen.

guusje Dat zou ik jou ook kunnen vragen.

arthur Maar ik weet het. Dat lijkt me duidelijk.

guusje Ja. Dat lijkt me duidelijk. Ik had... wellicht... niet zoveel behoefte om mijn genetische materiaal door te geven.

arthur En ik wel?

guusje Er zijn ook manieren om aan... geboortebeperving te doen?

arthur Dat doen we ook! Nu...

guusje Maar je hebt vijf kinderen!

arthur Ja... Wat moet je ermee...

guusje Leer ze om stappen te zetten. Van A naar B. Lijstjes maken. Van dingen die ze nog moeten doen. En ze één voor één te doen. Oefenen. Tienduizend uren oefenen. Dan pas heb je iets onder de knie.

guusje Je moet ze leren wat oorzaak en gevolg is.

arthur Je moet ze leren dat als iemand ruzie met je zoekt, jij als eerste een beuk geeft.

guusje Je moet ze leren met teleurstellingen om te gaan. Elke dag een kleine teleurstelling is niet verkeerd.

arthur Als iemand een biertje geeft, altijd aanpakken.

guusje Je moet ze laten vallen om ze iets proefondervindelijk te laten ervaren.

arthur Als mensen niet luisteren ga je schreeuwen, als ze dan boos worden ga je harder schreeuwen...

guusje Je moet ervoor zorgen dat ze genoeg bewegen.

arthur Je moet ze nooit laten winnen met spelletjes.

guusje Niet elke dag patat of pannenkoeken eten.

arthur Aan het einde van de middag moet je naar de markt omdat er allemaal eten ligt wat je zo mag nemen.

guusje Aardig zijn voor andere mensen, dieren, planten.

arthur Als je kinderen ruzie maken zeg je: 'los het op'.

guusje Niet schelden, vloeken, schreeuwen, bijten, vechten, dingen kapot maken...

arthur Je moet ze af en toe een mes geven.

Om zichzelf te verdedigen.

guusje Je moet ze leren om dankjewel te zeggen. Maar niet tegen vreemde mannen die snoepjes uitdelen.

arthur Discipline!

guusje Je moet ze uitleggen waarom we koeien eten en honden aaien. En niet andersom. Ook begrijp je dat zelf ook niet zo goed.

arthur Als ze je wakker maken, krijgen ze een beuk.

guusje Je kunt ze beter tijdelijk sociaal buiten sluiten, dan fysiek straffen.

arthur Of als ze lachen, en jij weet niet waarom.

guusje Je moet ze leren niet brutaal te zijn, maar wel voor zichzelf op te komen.

arthur Of als ze fluisteren.

guusje Je moet ze leren kijken. Maar vooral leren zien.

arthur Als ze schreeuwen.

guusje Je moet ze leren luisteren. Maar vooral leren dingen te horen.

arthur Als ze een vreemde mee naar huis nemen. Wie dan ook. Krijgen ze een beuk.

guusje En je moet niet teveel piekeren 's nachts in bed.

sieger Als het even kan: gewoon een beetje relaxed met dit alles omgaan.

guusje En je moet niet teveel piekeren 's nachts in bed.

arthur Dus.

guusje En je moet niet teveel piekeren 's nachts in bed.

Jan Willem loopt het net ingerichte kantoor van Guusje binnen.

jan willem Guusje Draver.

guusje Jan Willem!

jan willem Dat was een eind lopen zeg! Ik geloof dat ik in deze vleugel nog niet eerder was. Wat een uitzicht! Het ademt sfeer.

guusje Van een crematorium, bedoel je?

jan willem Alles went. Zelfs een te laag systeemplafond en tl-licht en een gebrek aan zuurstof.

guusje Wat kan ik voor je doen.

jan willem Het gezin Zonderland. Meerdere kinderen. Vader is een regressieve TBH'er, krijgt sinds twee jaar via het UWV een WIA-uitkering. Zelf zegt hij dat het onduidelijk is of hij een WGA of een IVA had moeten krijgen. Staat al tien jaar bij de BKR bekend als wanbetaler.

Zegt dat hij de brieven van het CAK nooit gekregen heeft. Mijn inschatting: wel licht ontvlambaar, maar belazert de boel niet. Zij is twee jaar geleden uit dienst getreden vanwege een zwangerschap en is bij de POH GGZ belandt. Er werd een tijdje gedacht dat ze EPA had, wat wellicht ook zo is, waarschijnlijk borderline met persoonlijkheidsstoornis type A, slash, narcistisch met een theatraal tintje, behandeling weigert ze tot nu toe of ze is zwanger waardoor niet kan worden gestart met medicatie.

guusje Even er vanuit gaande dat ik alle afkortingen níét begrijp. Wat zei je dan precies?

jan willem Hij is al twee jaar grotendeels arbeidsongeschikt.

guusje Oké.

jan willem En hij zegt dat het systeem hem onterecht heeft ingedeeld bij de WGA.

guusje WGA?

jan willem Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten.

guusje Oké.

jan willem Hij moet nu ingedeeld worden bij de IVA...

guusje De internationale vereniging van arbeidsgeschikten...?

jan willem De Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten.

guusje Oké.

jan willem Ik wilde voorstellen om dat maar te doen... Ook al zegt hij dus dat hij de brieven van het CAK nooit gekregen heeft.

guusje Het CAK?

jan willem Cee Aa Ka. Het Centraal Administratie Kantoor.

guusje Godsherechristus zeg, wie verzint die afkortingen?

jan willem Jullie. Wij. Wij allemaal. *stilte* Hoe is het met je moeder

guusje Goed. *stilte* Dankjewel. *stilte*

Ze zwaait met het dossier.

Wat kom je nou precies aan mij vragen hierover?

jan willem Ha, koe bij de horens, doortastend als altijd.

guusje Aangezien jij op slinkse wijze mijn moeder dit gesprek binnen moffelde, krijg ik het vermoeden dat jij mij eigenlijk om een wederdienst komt vragen.

jan willem En dan zijn we ineens politiek aan het bedrijven. *stilte* Ze staan onder toezicht. Door mij. Omdat... Lang verhaal. Dat toezicht moet eraf. En daar heb ik een validatie voor nodig. Van jou. Omdat het nu – volgens het systeem – een uitzondering betreft.

guusje Dus dat is wat je van mij vraagt?

jan willem *binnensmonds* Jezus Christus... *tegen Guusje* Ja.

guusje Je hoeft niet zo geërgerd te doen. Jij komt mij om een gunst vragen,
hè... Consider it done.

jan willem Oh te gek! Dankjewel.

guusje Maar ik wil absolute radiostilte hierover. Ik waarschuw je. Ik neem
jou met me mee.

*Jan Willem maakt aanstalten om weg te gaan, blijft dan staan en draait zich
om.*

jan willem Wat is het belangrijkste wat jij van je moeder geleerd hebt?

guusje Eten zodat je met de koningin aan tafel kan zitten.

jan willem En dat is?

guusje Je vingers gebruiken. Niet je klauwen.

jan willem Ik ben van mening dat als je ouders je leren om niet te dicht bij
de kachel te komen, ze het al best goed doen.

guusje Dat is voor sommige mensen misschien ook genoeg.

jan willem Maar niet voor jou.

guusje Niet voor mij.

jan willem Jij wil met de koningin eten.

guusje Noblesse oblige.

jan willem En de Zonderlandjes kunnen we missen. *stilte* Haal jij dat
toezicht eraf?

guusje Ja! Ik geef het door aan de OCW en de BKR dat de GFT en de GVR
van de RVS van de BWM van de Zonder-handjes af moet.

jan willem Zonderlandjes.

guusje Ja dat bedoel ik. Dag Jan Willem.

jan willem Dag Guusje.

Kantoor Guusje. Nieuwe ontmoeting Arthur en Guusje.

arthur Deze jongen laat zich er niet meer onder krijgen nu. Ik heb eindelijk weer ruimte in mijn kop man. Ik ken dit van mezelf, dat als, soms, de problemen heel eventjes wat minder zijn, dan kan ik mijn eigen eindelijk weer horen denken weet je wel. En dan worden de dingen ineens zo helder! Maar robots dus. dan hoeven we nooit meer te werken. Kan je het je wel voorstellen? Hoe jouw leven eruit zou zien als je zou doen wat je leuk vond?

guusje Dan ga je er vanuit dat ik het niet leuk vind wat ik doe maar goed, even denken...

arthur Want dat is de vraag dan hè? Niet meer wat doe ik om niet dood te gaan, maar ik ga dood, ooit, wat zal ik in de tussentijd eens doen. Nou? Wat zou jij doen?

guusje Als niets meer hoeft? Nou... Nou ja het heeft... Ik... misschien... Eh tja nou ja ik kan natuurlijk...

arthur Zou jij bijvoorbeeld moeder worden?

guusje Misschien...

arthur Nou hier! Daar zou de wereld toch al enorm van opknappen?

guusje O. Denk je?

arthur Ja natuurlijk! Als al die mensen met die goede harses als jij besluiten om geen kinderen meer te krijgen omdat ze te druk zijn met geld verdienen dan wordt het even een lekkere bende hiero! En laten we wel wezen: geen kwaad woord over mijn kinderen maar die gaan de zelfrijdende auto niet uitvinden hoor!

guusje Waarom gaat het nu eigenlijk ineens zo goed?

arthur Omdat die gast van de Sociale Dienst, waar Wilma naartoe moest laatst? Die heeft ons echt supergoed geholpen. Die snapte ineens dat ons dus allemaal dingen beloofd waren die ze nooit waren nagekomen. Nou dat heeft-ie eerst geregeld, superrelaxed, maar eigenlijk ook weer niet want Wilma heeft dat dus helemaal verkloot, maar toen, nou ja, lang verhaal kort: hij heeft ons megasupernietnormaal gematst door een of andere hoge pief te vragen dat toezicht van ons af te halen waardoor hij kon doen alsof we dat wasmachinegeld nooit gekregen hadden.

guusje Maar dat hadden jullie wel?

arthur Ja...

guusje En hoe kon hij dat doen?

arthur Eh ja eh weet ik het. Maar even serieus je moet er wel je mond over houden want hij had al wel gezegd dat hij zijn nek uit had gestoken enzo weet je wel, dus... *maakt gebaar van mondje dicht*

guusje Ja. 'Even serieus', Arthur, hoe...

arthur Hoe, ja jezus Guusje eh... die gast houdt nogal van op z'n toetsenbordje hameren kennelijk. Eerst stelt hij ons per ongeluk onder toezicht en toen heeft-ie per ongeluk expres dat wasmachinegeld laten verdwijnen.

guusje En hoe zei je dat hij heet?

arthur Wie?

guusje Die... man die dat... deed.

arthur Jan Willem, dat zeg ik net. Maar hij had ons dus wel eerst onder toezicht gezet terwijl dat níét moest. Ja. Voor wat hoort wat.

stilte

guusje Ja. Dat blijkt.

arthur Is er iets niet goed? Je kijkt zo moeilijk? Vind je dat nou ineens lastig als het goed met mij gaat...?

Kantoor van Jan Willem. Jan Willem zit te werken. Guusje verschijnt in de deuropening.

guusje Jan Willem. Jij dacht dat het een goed idee was om mij maar de helft te vertellen?

jan willem Ik heb geen idee waar je het over hebt...

guusje Dat toezicht moest van de Zonder-handjes af zodat jij hun schulden even kon laten verdwijnen. Dat is fraude!

jan willem En jouw moeder de wachtlijst laten omzeilen en dat verpleeghuis inloodsen was dat niet? Ik heb mijn nek voor ze uitgestoken ja. Omdat ik vind dat ze dat verdienen. Ik denk dat zij het met de juiste hulp wel kunnen redden.

guusje Tuurlijk. En mijn geestelijk gehandicapte zusje bestuurt een hoovercraft.

jan willem Jij hebt helemaal geen...

guusje Bij wijze van spréken!

jan willem Ik ben daar hè. Ik ben in huis bij

al die mensen. Die maar wachten tot ze doorverwezen worden naar iets of iemand binnen dit doolhof. Ik zit aan vieze keukentafels met vieze kinderen en zie de wanhoop in de ogen van ouders langzaam overspringen in valsheid in die van hun kinderen. En iedereen zegt maar dat ze niet begrijpen hoe dat heeft kunnen gebeuren en waar die hulpverleners toch waren. Regels regels regels... Handelen in de geest van de regel! Dát is belangrijk. In een ziek systeem kan je maar beter frauderen.

guusje Ziek systeem? In India hadden deze mensen op straat geleefd hè? Er zijn gewoon teveel mensen op de wereld. En we kunnen ze niet allemaal helpen.

sieger Lang leve de meritocratie! Lieve mensen wisten jullie dat? Wij leven in een neoliberale meritocratie. Fantastisch systeem! Een samenleving waarin mensen succes hebben door hun eigen inzet. Hoe groter de inzet – de merites – hoe groter het succes. Klinkt eerlijk toch? *richt zich tot Eva Marie* Hé! Hoe gaat het?

Eva Marie schiet in de neoliberale succeshouding.

eva marie Druk!

sieger Ja?

eva marie Ja. Superdruk!

sieger Ik ook, ik ben zo druk, ik ben te druk om na te denken.

eva marie Wat heerlijk! Geluk is met de dommen. Ik ben zo druk, ik ben te druk om te eten ik ben ‘breathetarian’ geworden ik neem tegenwoordig ‘hapjes lucht’.

sieger Top. Nothing tastes as good as skinny feels.

eva marie Who said that?

sieger Kate Moss

eva marie Oh my god she is so gorgeous!

sieger En succesvol!

eva marie En ze heeft vanaf haar veertiende niet één keer nuchter op de catwalk gestaan!

sieger Wów! Ik ben zo druk. Ik ben te druk om te delen. Dat heet digitine, dat is een nieuwe aandoening dat is dat je bij het woord delen in eerste instantie denkt aan een foto plaatsen op sociale media.

eva marie Ik heb dat ook denk ik...?

sieger Ik ben zo druk! Ik ben te druk om te voelen.

eva marie Gefeliciteerd! Beter emotioneel kaal dan financieel schraal.

sieger Terug naar onze merites. Hoe meer je erin stopt hoe meer je eruit haalt en als je maar hard genoeg werkt kan ieder dubbeltje een kwartje worden. Maar dan ga je dus wel compleet voorbij aan het feit dat we niet allemaal hetzelfde ingangsniveau hebben!!

eva marie Je bedoelt dat het idee van ‘gelijke kansen’ waarvan we in Nederland doen alsof die er zijn, dat dat in werkelijkheid niet zo is?

sieger Já!

eva marie Nee.

sieger Néé. Dat bedoel ik. We hebben hier géén gelijke kansen. En daar moet dus iets aan gedaan worden. Ten kosten van alle belachelijke belastingvoordelen voor de rijken, zoals hypotheekrenteaftrek en het erfrecht.

eva marie Nou, als ik iets heb opgebouwd. Dan wil ik dat eigenlijk best graag aan mijn kinderen doorgeven.

sieger Ten kosten van andere mensen?!

eva marie Eh... misschien wel. Ten kosten van anderen mensen... als het moet.

sieger Dat is geen of-of kwestie, het is een kwestie van prioriteiten stellen. Als je ruimte over hebt: doe iets voor de rest van de mensheid. Noblesse oblige. Wat ik heel lang uitlegde als ‘wanneer je je zo gedraagt, word je ook een beetje adellijk’. Maar het heeft niets met adel, bloed of titels te maken! Het heeft met privilege te maken. Privilege oblige. Privilege verplicht.
Eva Marie besluit Guusje ten tonele te roepen om dit gesprek voort te zetten.

guusje En wat doen we in de tussentijd met alle Wilma's en Arthurs, Jan Willem?

jan willem Geef iedereen een tas met geld, dan kunnen ze zichzelf in leven houden. Waarom niet?

guusje Een samenleving bestaat niet bij de gratie van een paar individuen die denken 'wat zal ik vandaag eens gaan doen'. Wie gaat dan de rotklussen doen? Leuk idee hoor, ik snap het wel, kan iedereen lekker gaan 'ondernemen', 'kunstenaar' te zijn. Maar wie haalt er dan nog vuilnis op?

jan willem Daar wordt dan dus goed geld voor betaald. Eindelijk.

lange stilte

guusje Ik word zo langzamerhand kotsmisselijk van al die zogenaamde filantropische initiatieven... Zorgtoeslagen. Persoonsgebonden budgetten. Basisinkomen. Pindakaaspakketjes.

jan willem Pindakaaspakketjes?

guusje Een collega van mij deelt pindakaaspakketjes uit aan uitgehongerde Afrikaanse kinderen. Pindakaaspakketjes! En dan? Hoever gaat zo'n kind komen met een beetje pindakaas?! Hulpverlening is tot iets verworden waarmee wij mensen levend verzuipen, ze onder water houden en net als ze dreigen te stikken, geven we ze, hop, een hapje lucht en dan houden we ze weer onder. Steeds iets langer, zodat ze steeds een beetje meer zuurstoftekort krijgen en matter en lammer en stiller en dommer worden. Kun je me ook vertellen wat de wáárde is van het in leven houden van deze mensen? Ik wil mensen niet meer net genoeg in leven houden in de hoop dat ze de spirit krijgen en zichzelf verder omhoog gaan vechten. Dat gebeurt niet. Sociale mobiliteit mijn reet. Niemand ontstijgt z'n milieu nog. We moeten de beste exemplaren selecteren, die helpen, en niet zomaar een beetje, maar echt. Alles erin stoppen wat we hebben.

jan willem En de rest?

guusje Dood laten gaan. Dan doe je tenminste echt iets. Als het lukt om die paar eruit te tillen, help je ze uiteindelijk allemaal. Dan zijn er tenminste

weer voorbeelden van mensen die vooruit zijn gekomen. En gedwongen anticonceptie voor alles wat onder de ondergrens zit. Dat doen we toch ook bij dieren? Waarom niet bij mensen?!

jan willem Omdat het onethisch is.

guusje Fuck ethisch. Zorg dat die mensen niet nog meer Jordy's op de wereld zetten. Stop die vrouw een prikpil in d'r arm en wat er verder met ze gebeurt...

jan willem Oké Guusje. Laten we dit sociale experiment laten beginnen bij jou. Waarom neem jij Jordy niet in huis?

guusje Hè? Hoezo?

jan willem Ik ga Arthur en Wilma vertellen dat jij Jordy in huis neemt.

guusje Ik ben bewust kinderloos, ik ga niet andere mensen hun rotzooi opruimen.

jan willem Nee. Put your money where your mouth is. Je wil er toch één uitpikken om hem als neoliberaal 'improvement project' te laten floreren?

guusje Ik had dan wel graag even een auditie gehouden of zo...

jan willem Je hebt al het geld van de wereld. Je hoeft het niet eens zelf te doen. Je kan het allemaal inkopen. Pomp die jongen vol met alles waarvan jij denkt dat hij het gaat redden in de wereld...

In volgende tekst ontstaat langzaam een quizmaster stem.

tegen Wilma Wilma, we hebben de oplossing. Niet voor jullie andere vier kinderen, maar voor Jordy maken we een uitzondering. We hebben een goed thuis voor hem gevonden. Vanaf morgen krijgt hij biologisch-dynamisch te eten, met voedingssupplementen erbij. En pianoles. En taekwondo. Guusje Draver heet ze. Bewust kinderloze rechtse topambtenaar niet geteisterd door enige vorm van empathie. Maar verder: supergoeie moeder voor Jordy; geen enkele ambitie voor het moederschap, maar iemand die boven alles haar gelijk wil halen dus je kan er vergif op innemen dat Jordy gaat slagen in het

leven. Ze gaat hem voeden, opvoeden en liefde geven tot ze erbij neervalt, want het wordt haar paradepaardje, het definitieve bewijs dat er van lelijke eendjes zwanen te maken zijn als ze maar willen en je de juiste wind onder de vleugels blaast. Let wel: Jordy wordt daarmee de rechtvaardiging voor een genocide op je eigen soort. Want we kunnen ze niet allemaal helpen, we stoppen alles in die paar basket cases zodat we gevrijwaard zijn van het helpen van de rest. Die gaan dood. Sorry voor jou. Ongeruimd staat netjes voor ons. Wat is hierop je antwoord?

wilma Kan hij dan ook mee op schoolreisje?

jan willem Schoolreisje? Man! Eén groot schoolreisje wordt z'n leven. Van het ene Tikibad naar de andere Efteling gaat hij. Op vakantie met Club Med. Twee keer per jaar op wintersport. Bijles voor alles wat hij niet kan. En ook voor wat hij wel kan. Uítblinken zal-ie. Tot hij er bij neervalt uitblinken en als hij dan neervalt omhooggestoken worden omdat hij zich zo lekker neoliberal uit de naad gewerkt heeft dat hij de hoofdprijs krijgt: een pre puberale burn-out krijgt hij! De eerste burn-out onder de twaalf jaar! Heeft hij te pakken van al het harde werken. Maar schakelen dat hij straks kan! Van alle clubjes waar hij bij hoort en het netwerken, wat hij al onder de knie heeft voordat hij met vlag en wimpel en een schedelbasisfractuur door de ontgroening van het koor rolt. En die burn-out komt nog jaarlijks terug, maar daar merkt hij eigenlijk niets van omdat hij wekelijks wordt opgelapt door de osteopaat, de voetreflexologe, de diëtiste, de aurareadster en de holistische magnetiseur. Weet waar je ja op zegt: het gaat hier om slagen in het leven of niet. De hamvraag van vanavond: doet ze het of doet ze het niet: Wilmas choice mensen! Wat is hierop jouw antwoord, Wilma?

wilma Wacht even hoor... Tuuuuuuur! Oeoeoeoeoeohwww... Arthur!

arthur Wat is er?

wilma Het is zover.

arthur Wat?

wilma Het. Is. Zover.

arthur Doe normaal. Weet je het zeker? Waar is je telefoon? Ik ga die vroedvrouw bellen.

wilma Die staat vast op de A2.

arthur Op de A2?

wilma Ze moest uit Den Bosch ko... Oeoeoeoeoeoh. Mhmmmpfh.

arthur Waarom gaat die doos in Den Bosch zitten?

wilma Hoe kan zij nou weten dat ik vier weken te vroe... oooowwwwww.
Ze willen Jordy meenemen!

arthur Wat? Wie?

wilma Jan Willem.

arthur Waarom?

wilma Hij wil hem meenemen naar iemand die dan allemaal dingen met hem gaat doen.

arthur Wat voor dingen??

wilma Ik weet het ook niet precies.

jan willem Arthur als ik me er even mee bemoeien mag: wij bieden jullie kind een kans op een beter leven. Iets wat in jullie kringen eigenlijk niet meer voorkomt.

arthur Zomaar. Voor niets?

jan willem Zomaar voor niets! Als geste.

wilma Arthur! Ik... ik moet... Geef eens... zoek eens... Oh oh oh... Je arm! Geef eens je arm.

Arthur steekt zijn arm uit, Wilma grijpt hem vast, zet haar tanden erin.

arthur Aaaaaaaaauw! Ben je helemaal geschift ofzo... Pak gewoon een kussen!

wilma Dat had ik net al geprobeerd. Die stof ging tussen mijn tanden zitten.

arthur Dan pak je toch je eigen arm!

jan willem Arthur? Er is maar één voorwaarde: jullie moeten hem weggeven. En nooit meer zoeken. Want dan raakt hij weer besmet. Met z'n roots. Met jullie loserschap. En dat trekt hem naar beneden.

arthur Waarom zeg jij niet gewoon tegen die gladjaker...

wilma Omdat die weeën whaf meteen begonnen. Het is veel te vroeg! Dit kan niet!

arthur Rustig! Rustig. Niks aan het handje.

wilma Oh oh oh... daar komt-ie weer... Geef 'ns, geefgeefgeef, geef... Je aaaaarm!

arthur Wacht effe, ik bel wel even met Jeugdzorg, want hier klopt natuurlijk geen klap van.

Hij pakt een telefoon.

Ja, met Arthur Zonderland. Ik sta hier met iemand die beweert dat hij mijn zoon zomaar mee kan nemen... dat kan wel zo zijn, van die decentralisatie, maar... – *tegen Wilma* puffen! Jij moet puffen. *in de telefoon* Nee jij niet. Maar wat ben jij dan?!

wilma Pff. Pfff. Pff... árm. Arm! Arrem!

arthur Oké wíe bij de gemeente

wilma Ohwww wacht, wacht...!

arthur Wacht effe, ik ga je hangen Samira, want ik zie een hoofdje...

wilma Oooowwwwhhwhwaaah.

arthur *pakt een theedoek* Hier. Stop deze maar even tussen je tanden. Die mensen willen een antwoord wat denk jij Wil?

wilma Maar wat heeft een kind nou meer nodig dan de liefde van z'n ouders?

arthur Nou ja, als je hem zo hoort een hele hoop... En dat hebben wij allemaal niet.

wilma Nee. Maar zij hebben dat niet.

arthur Wat. Liefde?

wilma Ja.

arthur Nee das waar.

wilma We doen het niet!

jan willem Ze doen het niet mensen...

Ze doen het niet... Ze laten hun kind achter in het land der losers waar
geenooeg koning is en een dubbeltje nooit meer een kwartje wordt.

arthur We doen het!

wilma Néé! Tuur niet doen!! Jordy hoort bij ons Tuur!

Oooooooooohwwwwwwaaaaaaaaaaaaahhh!

arthur Oooh... Het is een meisie!

wilma Is het een meisje?

arthur Moet je kijken wat klein!

Hij pakt de theedoek uit Wilma's mond en wikkelt het kind erin.

wilma Ik kan niet meer. Geef 'ns een sigaret.

arthur Ahhh... Dag liefje. Denise, hè? Alles komt goed hoor, moppie. Alles
komt goed.

*Arthur staat met de baby in een theedoek. De baby begint te huilen. Arthur
zingt 'Suja suja Prikkeltje' en zwaait met de theedoek rond.*

epiloog

eva marie Sieg? Er gaat toch ook nog steeds een heleboel goed?

sieger Ja. En er zijn gelukkig ook nog steeds een heleboel mensen die goed doen.

eva marie Het is natuurlijk wel de vraag hoe lang filantropie standhoudt als de pleuris uitbreekt?

sieger Met het volle bewustzijn over mijn eigen privilege dit te kunnen zeggen hoop ik dat ik daar nooit achter kom.

eva marie Hoe het is om niet genoeg te hebben.

sieger Niet genoeg? Wat is niet genoeg? *stilte* Waar ben jij nou zo bang voor?

eva marie Ik ben niet bang.

sieger Jawel dat ben je wel.

eva marie Ik ben niet bang

sieger Jawel.

eva marie Ik ben niet bang.

Sociaal Kapitaal ging in première op vrijdag
1 maart 2019 in de Toneelschuur in Haarlem.

Spel: Sieger Sloot en Eva Marie de Waal

Regie: Marlies Heuer

www.mugmetdegoudentand.nl

Sociaal Kapitaal is een mugmetdevuurvliegen-productie. Onder deze noemer begeleidt mugmetdegoudentand een aantal aan de groep verwante jonge acteurs, schrijvers en regisseurs.

Sieger Sloot (Rotterdam, 1977) studeerde in 2000 af aan de Amsterdamse Toneelschool. Hij speelde sindsdien onder andere in de voorstellingen *Cloaca* en *De ontdekking van de Hemel* bij Hummelinck Stuurman, *Expats* bij Het Toneel Speelt, *De Hulp* van Maria Goos, *Emilia Galotti* bij Toneelgroep Amsterdam en bij mugmetdegoudentand speelde Sieger in *Verlichtinglight*, *Superkapitalisten* en *Kunsthart*. Ook was hij te zien in televisieseries zoals *Vuurzee*, *Floor Faber*, *Bitterzoet* en *Klem 2*. Hij was medeschrijver en acteur bij het komische programma *Nieuw Dier*. Sieger speelde daarnaast in het comedyprogramma *Wat Als...?* en in de films *Dolfje Weerwolfje*, *Hartenstraat* en *Riphagen*. In het najaar van 2019 is Sieger te zien als één van de hoofdrollen in de televisieserie *Stanley H*.

Toneelwerk

Sociaal Kapitaal – 2019

Superkapitalisten – 2012

Eva Marie de Waal (Amsterdam, 1979) is actrice en schrijfster. Zij studeerde in 2009 af aan de Amsterdamse Toneel en Kleinkunst Academie. Ze speelde onder andere bij Theatergroep Oostpool, het Nationale Toneel, de Toneelmakerij en Zeelandia. Ook maakte ze de Paradevoorstellingen *Michael versus Madonna* (2010), *Sexupsadmess* (2011) en *Happynasty* (2014). *Sociaal Kapitaal* is de tweede mugmetdevuurvliegen productie van mugmetdegoudentand waar zij deel van uitmaakt. Als theatermaker is zij onderdeel van het collectief ‘Waal en Wind’ dat de voorstellingen *Holy-F* (2016) maakte en momenteel bezig is met

Mama Marlene (2020). Sinds 1995 is zij ook in verschillende televisieseries te zien geweest waaronder: *Bellicher: de macht van meneer Miller*, het tweede seizoen van *In Therapie*, en speelde zij een hoofdrol in de serie de *Spa* en de televisiefilm *Laptop*.

Toneelwerk

Sociaal Kapitaal – 2019

Holy-F – in samenwerking met Sophie van Winden en Simone van Saarloos
– 2016

Superkapitalisten – 2012